

Cuvânt pastoral la Sărbătoarea Nașterii Domnului

† GURIE,

PRIN HARUL LUI DUMNEZEU,
EPISCOP AL DEVEI ȘI AL HUNEDOAREI,

*Preacucernicului cler, preacuviosului cin monahal
și drept-măritorilor creștini, sfântă binecuvântare arhierească din stră-
vechea Cetate a Devei, cu prilejul Sfintei Zile a Nașterii Domnului*

Iubiți credincioși,

Nașterea Domnului” este praznicul împărătesc în care rememorăm momentul unic din istoria omenirii în care Dumnezeu a coborât în timp și în spațiu, adică în materie, și S-a făcut om, pentru a ne ridica pe noi din rătăcire și din neștiință, pentru a ne înălța la o cunoaștere superioară (nu doar științifică, ci și metafizică). Spune colindul despre Pruncul Iisus: *Pe-a Lui umerele / Străluceau lucefărele, / Pe degetul cel mai mic / Inelaș mândru de-argint, / Pe degetul cel mare / Inelaș de soare / Și pe frunte luna-i plină, / Plină de Lumină! II Și luna cu stelele / Luminează nopțile, / Soarele cu razele / Luminează zilele!* [Colindul „Umblă Maica după Fiu”, în vol. *Colindăm, noi colindăm. Colinde și cântece de stea, pițărâi, orații și interludii instrumentale, jocul caprei, urări de Anul Nou* (culese sub îngrijirea Prof. dr. Dumitru Jompan), Edit. Eurostampa, Timișoara, 2002, p. 43]. Nu toți cei prezenți la eveniment erau capabili să vadă în privirea Pruncului Lumina de dincolo de lume, să intuiască statura Lui de împărat al Lumii. Și, totuși, El era Creatorul făcut făptură pentru recuperarea noastră pentru Cer.

A făcut-o pentru a ne vindeca ființa omenească și pentru a ne spune cine suntem, de unde venim și încotro ne îndreptăm (fiecare, în parte, și omenirea în ansamblul ei). Ne-a avertizat că nu suntem produsul unei evoluții hazardate de la simplu la complex (cum pretind unele teorii evoluționiste), ci suntem creați de o Ființă de Dragoste și de Lumină, pe Care o numim Dumnezeu și Care **ne-a lăsat pe acest Pământ să viețuim, ca să învățăm să iubim**. După această viață urmea-

ză veșnicia, de care ne vom bucura în măsura în care ne-am făcut datoria în această viață, adică am învățat să iubim! *S-a născut pe Pământ, / Astăzi, Mesia Cel Sfânt, / Ca să facă mântuire / De la veșnica pieire / A lui Adam cel căzut / Cu tot neamul, de demult* [Colindul *Cartea satului*, în vol. *Colinde* (culegere de George Breazul), Edit. Fundației Culturale Române, București, 1993, p. 256].

Altfel spuse lucrurile, viața aceasta, pe care o trăim în timp și în spațiu, adică în materie, este foarte scurtă în raport cu veșnicia. O putem compara cu coperta sau cu prefața unei cărți: poate cineva pretinde că știe întreg conținutul unei cărți, dacă a văzut doar coperta? Nu! La fel este și cu viața de dincolo: Dumnezeu ne spune ceea ce urmează, pentru că, fără El, nu putem ști, nu putem descoperi doar prin puterile noastre. Spune colindul popular: *Înger stă 'naintea mea, / Din lume ca să mă ia. / Astăzi mă călătoresc, / La Părintele ceresc. II Unde m-a chemat Hristos, / La orașul cel frumos. / Rele sau bune eu iau, / Seama de toate să dau II Pentru câte le-am urmat, / Pân' la cel mai mic păcat. II O, suflețe ticălos, / Negru și întunecos! / În lume, cât ai trăit, / În rele te-ai tăvălit. II Îngrijeai numai de trai, / Negândind la iad și rai. / La moarte n-ai cugetat, / Dar de dânsa n-ai scăpat; / Căci, iată, ea s-a pripit / Și din lume te-a răpit!* [Colindul „Înger stă 'naintea mea”, în vol. cit., p. 319].

Dumnezeu S-a făcut om pentru ca să-l avertizeze pe om încă o dată de aceste realități: Nu vă lăsați orbiți doar de ceea ce vedeți, căci vedeți foarte puțin, doar realitatea materială! Ochii noștri trupești sunt făcuți doar pentru materie, și nu pot vedea dincolo de ea. În măsura în care ne înduhovnicim, mergem la Biserică, ne spiritualizăm, începem să vedem lumea de dincolo, realitățile spirituale, adevărurile eterne. Și abia atunci începem să-L simțim pe Dumnezeu, Creatorul nostru Cel de dincolo de materie, dar Care este prezent și aici, în materie. *De acum până 'n vecie, / Slava Domnului să fie!* [Colindul „Sus în slava ceriului”, în vol. cit., p. 118].

Dreptmăritori creștini,

Evenimentul Nașterii Domnului, pe care astăzi îl prăznuim, **ne proclamă o prietenie cu o civilizație superioară: îngerii!** Omenirea întreagă pare simpatizată, protejată și căutată de aceștia. De ce? Vedem că ei sunt prezenți în cele mai importante momente din istoria mântuirii, așa cum ne sunt acestea relatate de Sfintele Evanghelii. Îngerul sau Arhanghelul Gavriil – în transliterare latină, „Gabriel” – îi vestește Fecioarei Nașterea Mântuitorului: *Și, deodată, ce văzuse? / Casa toată se umpluse / De-o lumină lucitoare, / Ca lumina de la Soare. / Îngerul Gavriil intrase / La Sfânta Fecioară-n casă / Și, din zbor, cum se opri, / „Bucură-te!” – îi grăi. / „Nu te-nspăimânta, Maria, / Că vei naște pe Mesia!” / Fiu al Domnului va fi / Și „Iisus” Se va numi!* [Colindul „Sfântă-i seara de Crăciun”, în vol. cit., p. 463].

Dar, atenție, nu trebuie să uităm că îngerul acesta a fost prezent și a vestit, lui Ioachim și Anei, nașterea Fecioarei Maria. Tot el a vestit, lui Zaharia și Elisa-

PS Dr. Gurie Georgiu

betei, nașterea copilului lor, Sfântul Ioan Botezătorul. În plus, știm că el a călăuzit Sfânta Familie în fuga spre Egipt, pentru a scăpa cu viață Pruncul de uneltirile sângeroase ale regelui Irod: *Iar Irod, tiranul, / Craiul și dușmanul, / Oastea și-o trimite, / Pe prunci de-i ucide / De doi ani în jos, / Să taie pe Hristos. / Intră prin odaie, / Toți copiii taie. / Vai, în greaua noapte, / Câtă crudă moarte! / Sânge preacurat / Cât s-o mai vărsat! / Mamelor, nu plângeți! / Pieptul nu vi-l frângeți! / Pruncii n-or muri, / Ci s-or preamări. / Ale lor sufletele se vor face stele, / Luminaând frumos / Calea lui Hristos!* [Colindul „O, ce nebunie!”, în vol. Colindăm, noi colindăm..., p. 150]. Iar alt colind spune: *Pe Hristos nu L-a tăiat, / Tatăl Sfânt L-a apărât. / I-a trimis un înger sfânt, / Ca să-L scape, pe pământ!* [Colindul „Toată oastea creștinească”, în vol. Colinde..., p. 257]. *Mai apoi, la înviere, a șezut pe o piatră în mormânt și femeilor mironosițe le-a adus vestea învierii. Deci, acestui înger Dumnezeu i-a încredințat marea Taină a venirii Sale în lume.*

Cine este această făptură? Căci, este clar, nu este nici om, nici Dumnezeu. Ce înseamnă numele lui? Termenul „Gavriil/ Gabriel” provine din limba ebraică, însemnând „Dumnezeu Se face bărbat”, iar numele conține, concentrat, adevărul că Dumnezeu Se face om, rămânând și ceea ce era, adică Dumnezeu. Zguduitor este adevărul acesta, pentru cei care vor să se gândească profund la soarta omenirii și la viitorul planetei noastre (și al cosmosului întreg): dacă Dumnezeu coboară în creația Sa înseamnă că aceasta prețuiește enorm și că El are planuri mari cu ea! Aceasta înseamnă că ne iubește și nu este deloc fericit când ne vede chinându-ne în necazuri și neputințe.

Iubiții mei fi duhovnicești!

La o anumită vârstă, tinerilor le place foarte mult să vorbească despre civilizații extraterestre și există foarte multe filme inspirate de eventuala existență a extraterestrilor și de acțiunea lor în lumea noastră. Ni se arată, prin filme SF, cum ei coboară cu nave cosmice în lumea noastră și intervin, pozitiv sau negativ, în funcție de cum sunt: buni sau răi.

Sfânta Scriptură ne vorbește însă, explicit, de o civilizație non-terestră, existentă înaintea celei a noastre, o lume a spiritelor, creată de Dumnezeu și care, în urma unui cataclism, s-a prăbușit, dar nu în întregime. Prin căderea lor, un adevărat „continent” s-a dislocat în lumea de dincolo. **Cei căzuți au venit pe Pământ și au antrenat în căderea lor întreaga omenire**, căci, pe atunci, Adam și Eva erau singurii reprezentanți ai spiței umane.

Dar, oare, ne dăm noi seama că suntem căzuți? Recunoaștem aceasta? Răul din jurul nostru ne obligă să proclamăm faptul că lumea nu este așa cum ar trebui să fie, iar necazurile de pe pământ ne arată că suntem departe de fericirea pe care a dorit-o Dumnezeu pentru făpturile Sale. Aceste mari adevăruri le cunoșteau

strămoșii noștri, de aceea proclamă colindul: *Domnul stătu crai în țară, / Țările se 'nspăimântară! II Împrejuru-I, nor și ceață / Sprijinesc Sfânta Lui față. II Și dreptatea Lui tocmește / Scaunul ce-L odihnește. / Fulgerile Lui ca para, II De strălucesc toată țara. / Pământul e plin de frică, / Munții se topesc și pică. II Și curg toți ca niște ceară, / Văzând pe Domnul în țară. II Că Tu, Doamne, si-a Ta mână, II Vrând, ne-ai zidit din țărână. / Cei drepti și în curăție / Te-așteaptă, cu bucurie!* [Colindul „Domnul stătu crai în țară”, în vol. cit., p. 303].

Dar de ce au căzut îngerii? Ne dă de înțeles Biblia că una din căpeteniile lor, pe nume Lucifer (adică „luminătorul”, emanatorul de lumină), auto-admirându-se cât de frumos este, a gândit așa: *Eu nu mai am nevoie de Dumnezeu, căci sunt, prin mine însumi, așa cum sunt: frumos, fericit, inteligent. Pot fi Dumnezeu în locul Lui și fără de El.* Gândind astfel, a acționat în consecință: s-a „deconectat” singur de la energia lui Dumnezeu. Și, în acea clipă, a căzut. Strălucirea a început să i se atenueze și lumina să i se stingă.

Noi suntem plini de viață și de bucurie numai în măsura în care acceptăm să rămânem „conectați” la Dumnezeu, să absorbim energia Lui, care este dragostea. Când refuzăm aceasta, începem să ne stingem. Nu degeaba Mântuitorul ne spune: „Rămâneți întru Mine și Eu întru voi [...]. Eu sunt vița, voi sunteți mlădițele” (Ioan 15, 4-5). Deci, dacă ne simțim vlăguiți, nefericiți, neîmpliniți, triști, este pentru că nu absorbim suficient de mult dragostea lui Dumnezeu, nu stăm în intimitatea Lui, nu ne rugăm suficient, nu mergem destul de mult la biserică. O mlădiță ruptă din tulpină, după o vreme, se usucă.

Dar să medităm fiecare în parte, în această zi de mare praznic, dacă nu cumva gândim și noi, adeseori, precum Lucifer: *Nu am nevoie de Dumnezeu, căci sunt, prin mine însumi, fericit?* Oare nu cumva întreaga omenire secularizată gândește astfel, astăzi: *Nu am nevoie de El, căci sunt prin mine însumi fericit?* Dumnezeu nu vrea să-i „deranjeze” pe cei care gândesc astfel: stă deoparte, până când se vor hotărî ei înșiși să ceară prezența Lui în propria lor viață. Pe noi, oamenii, care ne simțim aparținând Bisericii, cei care Îi invocăm prezența în viața noastră, El ne vizitează, ne caută, ne binecuvântează: *Tatăl, Atotțiitorul, / Și Fiul, Izbăvitorul, / și Duhul, Mângâietorul!* [Ibidem, p. 285].

Dragi fii întru Domnul,

Lucifer cu ceata îngerilor căzuți colindă această lume în lung și în lat, căutând pe cine să mai corupă. Dacă ar fi văzuți, lucrarea oamenilor de distanțare de ei ar fi mai ușoară. Dar ei sunt nevăzuți și au chiar puterea de a intra în oameni, căci omul este o ființă locuibilă. De aceea, făptura umană este cucerită și îngenunchată din interior. Este învinsă cu adevărat și, fără Mesia-Hristos, nici măcar nu-și poate de seama de situația dezastruoasă în care se află. Colindul constată cu durere

PS Dr. Gurie Georgiu

situația: *Scoală-Te, Doamne, / Te scoală, / Că, de când Doamne-ai dormit, / Iarba verde s-o mlăgit, / Florile s-or cotropit, / Lumea rău s-o pângărit: / Sudaie fciior pe tată / Și maica face păcate; / De-atunci nu-i mai rod în țară / Nici în grâu, nici în secară, / Numai neghioară goală* [Colindul „Acolo-n sus, la Răsărit”, în vol. *Colindăm, noi colindăm...*, p. 56].

Dar, oare, să mai fie și **alți îngeri, prietenoși, plini de bunăvoință față de noi, oamenii**, în afară de Gavriil, cel deja pomenit? Sfânta Scriptură ni-l pomenesc pe Arhanghelul Mihail (termenul provine din limba ebraică și înseamnă „Cine este ca Dumnezeu?”), cel despre care spune că, în momentul căderii lui Lucifer, a strigat: *Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte!*, coalizând în jurul său cetele îngerești care nu au căzut, ci au continuat să capteze energia dragostei lui Dumnezeu, ca pe cel mai prețios lucru, dătător de Viață.

Arhanghelul Mihail intervine atunci când este chemat: protejează poporul Israel, călăuzește pe Lot și pe familia acestuia afară din Sodoma, scoate din cuptor pe cei trei tineri din Babilon, cum auzim atât de des la slujba Utreniei. De asemenea, îl eliberează din închisoare pe Sfântul Apostol Petru.

Dragii mei creștini hunedoreni,

Să nu-l uităm nici pe Arhanghelul Rafael, al cărui nume se traduce prin Domnul-Vindecătorul, pentru că este vindecător de boli și ocrotitor al celor căsătoriți. Cei care doriți să recitiți Cartea lui Tobit vă veți aminti de minunatele lui intervenții spre folosul oamenilor. Amintesc acum doar de nefericirea unei tinere pe nume Sara, care, deși avusese șapte pețitori, tot necăsătorită a rămas, căci toți mirii ei mureau înainte de a apuca să se consume căsătoria. Era o mare nenorocire în vremea aceea pentru o femeie să rămână necăsătorită și să nu aibă copii. Ea credea că este blestemată, dar, de fapt, un înger al întunericului, pe nume Asmodeu, avea putere asupra bărbaților care o curtaseră, căci toți practicau, într-o formă sau alta, păcatul desfrânării. Așa că Arhanghelul Rafael l-a învățat pe tânărul Tobie, noul pretendent, ce să facă pentru a alunga demonul: să nu consume căsătoria în noaptea nunții, ci să amâne cu o noapte acest fapt, iar în noaptea nunții să se roage câteva ore cu viitoarea soată, să aprindă tămâie și apoi să se odihnească; demonul va fi ars de această formă de înfrânare și va fugi în pustiu. Acesta a fost îndemnul arhanghelului; Tobie a ascultat într-o tocmai sfatul lui și, astfel, a întemeiat o căsătorie fericită, prelungită până la adânci bătrâneți.

Frați creștini dreptmăritori,

În final, îndemnul meu de arhipăstor, pentru Dumneavoastră, pentru toți, este să vă întrebați fiecare în parte: În viața mea, în familia mea, în ființa mea, lucrează vreun înger al Domnului? Îngerii buni cer permisiunea pentru a interveni, cei răi,

Pastorală la Sărbătoarea Nașterii Domnului

în schimb, acționează fără acordul nostru, sfâșiind pacea lăuntrică și răspândind nevroza, cearta, răutatea, ura, supărarea.

Să nu uităm că fiecare avem câte un înger păzitor, care nu trebuie neglijat. Să nu uităm că ziua de luni este ziua săptămânii consacrată de Biserică „Puterilor cerești”, adică îngerilor care pot interveni pozitiv în viața noastră. Să ne amintim, pe la casele noastre, invocația din ectenie a preotului: *Înger de pace, credincios, îndreptător (al vieții), păzitor al sufletelor și al trupurilor noastre, de la Domnul să cerem!*

Bucuria Nașterii Domnului să vă umple viața! Harul lui Dumnezeu să vă cerceteze inimile, iar belșugul să nu lipsească din nicio casă în aceste zile sfinte de sărbători! Îngerii să vă însoțească în tot ceea ce întreprindeți și de protecția lor să beneficiați cu totii! *Dă-ne, la toți, bucurie, / Amin! Doamne, slavă Ție! / La mulți ani, s-aveți folos / De Nașterea lui Hristos!* [Colindul „Toată Legea Creștinească. Colind de stea din Ocna Sibiului”, în vol. *Colinde și cântece de stea*, vol. I, pentru cor cu voci egale (transcriere de Ion Simionescu), Ed. Aperta, Cluj-Napoca, 1994, p. 46]

„Sărbători fericite!” și „La mulți ani!”

Al vostru, al tuturor, de tot binele voitor,

† GURIE,

Episcopul Devei și al Hunedoarei

STUDII ȘI ARTICOLE ARTICLES

Pregătirea, lucrările și hotărârile Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe

Pr. Prof. Dr. Viorel IONIȚĂ*

Rezumat:

Studiul realizează o prezentare rezumativă a istoriei pregătirii și convocării Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe, desfășurat în perioada 18-26 iunie 2016, la Academia Ortodoxă din Insula Creta, evidențiindu-se, de asemenea, spre informarea cititorilor, motivele numirii astfel a acestui Sinod, cauzele definitivării sau reducerii listei temelor de pe ordinea de zi, lista Bisericilor participante și a membrilor participanți din Patriarhia Română, lucrările efective și hotărârile finale, structurate în șase documente tematice finale, precum și Enciclica și Mesajul final al participanților la acest important Sinod adresat credincioșilor.

Cuvinte-cheie:

Sfântul și Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe, misiune, relații ecumenice, diaspora, autonomie, căsătorie, post.

Sfântul și Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe, desfășurat între 18 și 26 iunie 2016, la Academia Ortodoxă din insula Creta, a constituit realizarea unui deziderat al tuturor Bisericilor Ortodoxe locale exprimat de la începutul secolului trecut. Din anul 1850 până astăzi, Biserica Ortodoxă s-a confruntat cu provocări fără precedent în îndelungata ei istorie. Aceste provocări își aveau originea în schimbările politice, sociale și culturale prin care au trecut țările în care își desfășurau activitatea Bisericile Ortodoxe. Schimbările respective au impus reorganizarea internă a Bisericilor Ortodoxe, precum și restructurarea misiunii lor într-o lume mereu în schimbare. Astfel, dacă în anul 1850 existau șapte Biserici Ortodoxe autoce-

* Pr. Dr. Dr.h.c. Viorel Ioniță, profesor emerit al Facultății de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității din București, România.